

Проект «Польсько-українська співпраця представницьких організацій ректорів – задля вдосконалення діяльності закладів вищої освіти»

Лідер: проф.д.габ. Єжи Возьницький

*Додаток 2 до Спільної Резолюції № 3
Конференції ректорів академічних шкіл Польщі та Спілки ректорів ВНЗ України*

ВИСНОВКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ СТАТУТІВ¹ ОБРАНИХ 10 ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПОЛЬЩІ²

Вступ

Однією з цілей реформи вищої освіти було створення нової моделі управління. Згідно зі статтею 3 Закону "Основою функціонування системи вищої освіти та науки є свобода викладання, художньої творчості, наукових досліджень та оприлюднення їх результатів, та університетська автономія". Цьому сприяють законодавчі норми, що дозволяють університетам самостійно будувати статутні положення щодо організації та управління університетом (при дотриманні чинного законодавства).

Закон суттєво зміцнює повноваження ректора, проте не дуже чітко обмежує роль колегіальних органів. В обговоренні концепції законопроекту у рамках Національного конгресу науки це було предметом багатьох дискусій. Рекомендації, безумовно, були більш чіткими, проте в ході законодавчої роботи були прийняті рішення, які, з одного боку, визначають, що університет є предметом регулювання закону, а з іншого, законодавець дозволяє створювати в університеті різні органи - дорадчі, погоджувальні чи консультативні.

Новою законодавчою нормою є положення про університетську раду, яка має відносно слабкі повноваження, та скасування положення про обов'язкові організаційні підрозділи та одноосібні органи управління та ради цих підрозділів, а отже, постала необхідність врегулювання їх діяльності в університетських статутах. Як зазначає Єжи Возьницький у коментарі до Закону, "це може призвести до централізації діяльності університету у сфері governance, послаблюючи традиційні засади академічної демократії, які однак зберігаються як елементи культури"³.

¹ Статути ЗВО у Польщі затверджуються сенатом (проект статуту готує ректор, університетська рада погоджує). Міністр має повноваження виключно верифікації ухваленого статуту щодо дотримання норм Закону.

² Дослідження охоплює статuti таких університетів: Варшавський університет (UW), Ягеллонський університет (UJ), Варшавська Політехніка (PW), Університет науки і техніки AGH, Познанський Університет ім. Адама Міцкевича (UAM), Вроцлавська Політехніка (PWt), Гданська Політехніка (PG), Вроцлавський Університет (UWr), Гданський медичний університет (GUM) та Лодзинська Політехніка (PŁ), ухвалені на основі Закону від 20 липня 2018 р. «Закон про вищу освіту та науку», далі - Закон.

³ J. Woźnicki (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, Wolters Kluwer, Warszawa 2019.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Органи управління ЗВО

Відповідно до статті 17 пункту 1 Закону, органами управління університету є: університетська рада, ректор та сенат. У пункті 2 Закону визначено, що статутом можуть бути передбачені й інші органи управління ЗВО. Статути більшості аналізованих університетів передбачали органи, що визначені законом, а також наукові ради дисциплін / галузей наук⁴ як органи, які не були визначені законодавчо. У Вроцлавському технологічному університеті наукові ради не мають статусу органу управління, як це має місце в інших університетах, тоді як статус такого органу має Виборча колегія. На практиці це означає, що норма вікового обмеження не застосовується до членства у раді дисципліни, а отже, й до права голосу щодо присудження наукового ступеня. У статуті Вроцлавського університету як орган управління визначено також ради факультетів, що на практиці означає збереження статусу кво. У Ягеллонському університеті органом управління є також Проректор з питань Колегіум Медикум⁵.

Висновки:

1) Статути університетів не виходять значно за рамки законодавчих норм, за винятком поодиноких положень,

2) Розширення переліку органів управління у статутах має на меті закріпити колегіалізм в управлінні.

Ректор:

Додаткові вимоги на посаду ректора⁶

У всіх аналізованих університетах вимоги щодо наукового ступеня чи вченого звання⁷, які повинен мати кандидат на ректора, є вищими, ніж встановлені Законом: Закон у статті 24 передбачає, що ректором може бути особа, яка, крім інших вимог, визначених статтею 20, має принаймні мати ступінь доктора [філософії]. У чотирьох університетах (UJ, AGH, PWr, PŁ) обов'язковою вимогою є звання професора, в інших університетах потрібно як мінімум науковий ступінь доктора габілітованого. У статуті Гданського технологічного університету зазначено, що ректором може бути особа, яка має кваліфікацію, яка відповідає науковому ступеню доктора габілітованого. Цікавим є запис у додатку до статуту Лодзинського технологічного університету, в якому зазначено, що кандидат на посаду ректора, крім вченого звання, повинен мати "досвід управління у закладі вищої освіти у результаті попереднього досвіду виконання функцій одноосібного органу управління або членства у [колегіальних] органах управління". З одного боку, це суттєве обмеження, але з іншого, важко вважати це необґрунтованим. У кількох статутах визначено, що ректором може бути особа, яка має постійне місце роботи у цьому ЗВО на посаді професора чи університетського професора.

⁴ Ради наукових спеціальностей/галузеві ради – як органи, які надають наукові ступені

⁵ Медичний факультет у структурі ЗВО, що має більш автономний статус

⁶ У польських ЗВО немає посади ректора, законодавчо це функція, але у цьому перекладі ми застосували аналог з українськими нормами

⁷ Ідеться виключно про вчене звання професора. Звання доцента у Польщі не існує

*Додаток 2 до Спільної Резолюції № 3
Конференції ректорів академічних шкіл Польщі та Спільки ректорів ВНЗ України
Висновки дослідження положень статутів обраних 10 закладів вищої освіти Польщі*

Висновки

- 1) Статути закріплюють статус-кво у питанні вимог до кандидатів на ректора.
- 2) Вимога щодо наявності управлінського досвіду, закладена у статуті одного університету, настільки ж цікава, як і суперечлива

Суб'єкти, які мають право висувати/визначати кандидатів на ректора

ЗВО	Право щодо висування кандидатів	Право визначати кандидатів після висновку сенату
UW	Кожен член університетської виборчої колегії може подати двох кандидатів	Університетська рада – 2 кандидатів Виборча колегія – кандидати, які отримали мінімум 10% голосів
UJ		Університетська рада може вказати за власною ініціативою або за пропозицією 15 членів виборчої колегії (член виборчої колегії може підтримати ≤ 2 особи)
PW	Університетська рада та щонайменше 7 членів Сенату	Університетська рада та щонайменше 7 членів Сенату
AGH		Університетська рада та кожен з членів університетської виборчої колегії (3 особи – відповідно до більшої кількості подань)
UAM		Університетська рада може визначити з власної ініціативи або за поданням 10 професорів чи університетських професорів
PWr		Рада, Рада ректорів-сеньйорів, працівники ЗВО (щонайменше 100 осіб)
PG	Університетська рада, кожен член університетської спільноти	Університетська рада (2-7) та 15 членів виборчої колегії (по 1 кандидату)
UWr		Університетська колегія виборців та університетська рада
GUMed		Університетська рада, працівники ЗВО, студенти та аспіранти, без обмежень
PŁ	Університетська рада та члени університетської спільноти	Університетська рада, після ознайомлення з висновком Сенату та баченням кандидатів на ректора щодо розвитку університету

Висновки:

- 1) Жоден з аналізованих університетів не надав університетській раді ексклюзивного права визначати кандидатів на ректора, що було власне задумом законотворців ще на етапі роботи над проектом закону у міністерстві, але закон дозволяє статутам вказати інший суб'єкт, який міг би визначати кандидата на ректора.
- 2) У Гданському медичному університеті кожен член університетської спільноти має право висунути кандидата на ректора.

Статутні, додаткові повноваження ректора

Серед додаткових повноважень ректора, визначених у статутах проаналізованих університетів, крім очевидних, визначених у Законі, є створення різних ректорських комісій і робочих груп та особисте уповноваження працівників університету на вчинення конкретних юридичних дій чи декларацій про наміри (PW). На нашу думку, заслуговують на увагу: нагляд щодо впровадження та вдосконалення системи забезпечення якості освіти в університеті (PW), призначення ради напряму підготовки для забезпечення високої якості навчальної програми та належної реалізації навчання за спеціальністю (PŁ), прийняття рішень з питань співробітництва між університетом і науковими установами в країні та за кордоном (WUT), Варшавський університет), затвердження стратегічних планів рад наукових дисциплін і планів діяльності факультетів, університетських та міжфакультурних підрозділів університету (UJ), визначення науково-дослідної та освітньої політики (UJ), подання кандидатів до університетської ради, не більше 8 осіб (UAM).

У деяких статутах аналізованих університетів обсяг завдань ректора описується у найдрібніших деталях, в інших – сфера повноважень ректора відповідає положеннями закону.

Висновки:

- 1) Повноваження ректора у деяких статутах описано досить докладно.
- 2) Автори статутів не вживають у широкому значенні поняття управління університетом.

Університетська рада

Склад ради / зовнішні члени – додаткові критерії

У семи аналізованих ЗВО склад рад, окрім голови студентської ради, - шість членів, у трьох інших – вісім членів. Статут Варшавського університету передбачає, що особа, яка відповідає умовам, визначених у пункті 1 статті 20 Закону. Використовуючи це положення, Сенат обрав раду, що складається з осіб (крім голови студентського самоврядування) з-поза університету, що є скоріше винятком серед польських державних університетів. В інших аналізованих університетах половина складу ради походить з-поза університетської спільноти, як це дозволяє Закон. У статутах семи університетів для членів ради з числа працівників ЗВО жодних додаткових статутних вимог не визначено. Статут AGH передбачає, що член університетської ради, який є працівником цього ЗВО, повинен мати принаймні ступінь доктора габілітованого, стаж роботи у цьому університеті щонайменше 10 років та досвід хоча б в одній із таких сфер діяльності: у сфері керівництва та управління навчальним процесом у ЗВО; у сфері управління науковими колективами, які реалізують дослідницькі проекти, у тому числі міжнародні; організаційний досвід у сфері управління майном, людськими ресурсами або мати компетенції у фінансових питаннях. Крім того, зовнішній член ради повинен мати професійний досвід не менше п'яти років роботи на керівних посадах, пов'язаних з господарською діяльністю, фінансовими, юридичними послугами, управлінням або веденням власного бізнесу, та бути обізнаним зі специфікою та місією державного університету. З іншого боку, статут UWг визначив, що члени університетської ради обираються з числа осіб, які особливо схильні до дотримання цінностей та досягнення цілей, визначених у преамбулах Закону та Статуту.

Висновки

1) Заклади вищої освіти, крім Варшавського університету, не скористалися можливістю сформувати університетську раду здебільшого із зовнішніх членів, з-поза університетської спільноти. Таку ситуацію можна трактувати як брак довіри до нового органу, яким є університетська рада.

2) У статутах двох університетів визначено вимоги до “внутрішніх” кандидатів до ради з числа університетської спільноти, жоден статут не визначає вимог до “зовнішніх” кандидатів з-поза університету.

Повноваження ради, що виходять за межі норм закону [визначені у статутах]

Статути більшості досліджуваних університетів не містять додаткових повноважень університетських рад, крім тих, які визначено у Законі. Виняток становить Варшавський університет, де рада університету може надавати пропозиції та оголошувати рішення за власною ініціативою та Познанський університет ім. Адама Міцкевича, де рада висловлює свою думку щодо встановлення та припинення трудових відносин з канцлером.

Висновки

1) Статути університетів обмежили повноваження університетських рад лише до тих завдань, які визначено Законом.

2) Положення статутів щодо університетських рад є наслідком стриманості, а навіть недовіри, з якою більшість членів сенатів сприйняли появу нового органу управління.

Склад та спосіб вибору виборчої колегії

Закон регулює склад виборчих колегій лише в межах частки представників студентів та аспірантів в обсязі 20%. Відсотковий склад окремих груп працівників аналізованих університетів важко визначити через відсутність детальних даних про їх кількість, а також через те, що в деяких університетах у цей момент тривають вибори членів виборчої колегії. Важливою зміною порівняно з попередніми нормами, є включення до складу виборців осіб, які обіймають посаду професора, професора університету, включаючи тих, хто не має наукового ступеня доктора габілітованого. У всіх аналізованих університетах частка професорів, професорів університету та працівників, які мають науковий ступінь доктора габілітованого, становить не менше 50%. Наприклад, у виборчій колегії Варшавського університету із 131 виборців у групі професорів та викладачів університету є одна людина без габілітації (<http://ukw.uw.edu.pl/text.php?cat=17>).

У кількох університетах частка окремих груп виборців приводиться у відсотках від їх загальної кількості, в інших – встановлюються засади пропорційної кількості виборців до загальної кількості працівників у певній групі посад (UW - 1/7 професорів та професорів університету; 1/12 серед докторів габілітованих, 1/40 серед інших академічних працівників, 1/120 серед працівників, які не є науково-педагогічними працівниками) або певна кількість місць відводиться окремим організаційним підрозділам (UJ) або групам виборців (PW). Представники студентів та аспірантів обираються окремо, відповідно до регламенту студентського та аспірантського самоврядування. Вибори виборців - членів університетської виборчої колегії проводяться в університеті на центральному рівні або у виборчих округах,

*Додаток 2 до Спільної Резолюції № 3
Конференції ректорів академічних шкіл Польщі та Спілки ректорів ВНЗ України
Висновки дослідження положень статутів обраних 10 закладів вищої освіти Польщі*

якими, як правило, є факультети. Також організовані міжфакультетські виборчі округи, які охоплюють переважно працівників, які не належать до числа науково-педагогічних. Вибори до університетської виборчої колегії в більшості університетів є прямими. На AGH обираються окружні виборчі колегії, які у свою чергу обирають університетську виборчу колегію. Склад виборчих колегій та Сенату, а також правила виборчих колегій та Сенату схожі.

Висновки

- 1) Вибори до університетських виборчих колегій та сенату, як правило, є одноетапними.
- 2) Склад виборчих колегій у ЗВО схожий. Домінуює в них група професорів, професорів університету та докторів габілітованих. Важливо було би визначити кількість виборців, які обіймають посаду професора, але не мають наукового ступеня доктора габілітованого, але на основі наявної інформації це зробити важко.

Перелік інших органів управління, ніж ті, що визначено Законом

Стаття 17 пункт 2 Закону передбачає: "Статут університету може передбачати створення інших органів, крім тих, які визначено у законі". В досліджуваних університетах таким колегіальним органом зазвичай є наукова рада дисципліни / галузі наук. Відповідно до статті 32 Закону до тих органів мають застосування положення статті 20 Закону, що означає, серед іншого, що членами наукових рад дисциплін можуть бути особи, яким на момент початку терміну повноважень не виповнилося 67 років. У Вроцлавському технологічному університеті наукові ради не є органами, тому їх члени не обмежуються цими вимогами.

У Вроцлавському університеті такими органами є ради. У Ягеллонському університеті одноосібним органом управління, крім ректора, є проректор з питань Колегіум Медікум, що обумовлюється специфікою університету.

Висновки

- 1) Досліджувані університети скористалися можливістю створення додаткових (колегіальних) органів – рад наукових дисциплін / галузей наук.
- 2) У більшості університетів ради факультетів більше не є колегіальними органами управління.

Органи, які присуджують наукові ступені, та інші суб'єкти, які беруть участь у формуванні наукової політики університету (включаючи евалюацію)

В аналізованих університетах наукові ступені присвоюються радами наукових дисциплін (спеціальностей) / галузевими радами (у Вроцлавській Політехніці – це комісія з питань наукових ступенів), за виключенням тих, де науковий ступінь присуджує сенат університету (UJ; UAM). Ради наукових дисциплін складають план розвитку цієї дисципліни. Ці ради організаційно розташовані на факультетах або є міжфакультетськими. У жодному університеті ради дисципліни не є однозначно пов'язана з одним організаційним підрозділом.

Висновки

- 1) Загальноприйнятим є модель присвоєння наукового ступеня радою наукової дисципліни / галузевою радою університету.

2) Основними завданнями рад наукових дисциплін / галузевих рад університету. є присвоєння наукових ступенів та формування наукової політики в межах цієї дисципліни.

Керівні [управлінські] функції⁸ у закладах вищої освіти

Кількість управлінських функцій в аналізованих університетах є різною. У семи університетах - від 2 до 5, у двох університетах - від 6 до 10, а в одному університеті (PW) понад 10. У всіх університетах управлінські функції виконують проректори та декани (керівники базових організаційних підрозділів, якщо вони є в університетах). Заступники деканів, керівники докторських шкіл, канцлери та квестори також займають керівні посади в деяких університетах.

Висновки

1) На основі аналізу статутів неможливо чітко визначити, чим університети керувалися при визначенні типів управлінських функцій.

2) Особи, які обіймають керівні посади, призначаються ректором.

Закріплення посади канцлера і квестора у статутах

Ці посади не були включені до Закону про вищу освіту та науку. Натомість вони визначаються статутами університетів. Відповідні, відносно обширні положення щодо завдань канцлера та квестора містяться у статутах UJ, UAM, PWr. Статут PW визначає завдання квестора, тоді як Статут UW посилається в цьому питанні на організаційний регламент університету. Статути AGH, GUMed, PG і PŁ сигналізують наявність цих посад. Деякі університети використовують різні назви цих посад – генеральний директор, фінансовий директор та головний бухгалтер. Завдання канцлерів, де вони сформульовані ширше, стосуються переважно управління адміністрацією та економікою університету з уповноваження ректора. У Статуті UAM ці завдання включають також участь у формуванні стратегії розвитку університету на принципах, визначених ректором, а також формування кадрової політики стосовно підлеглих йому працівників. З іншого боку, завдання Квестора обмежуються наглядом за фінансовим управлінням організаційних підрозділів університету або / та університету в цілому або також охоплюють контроль за виконанням матеріального та фінансового плану університету.

Висновки

1) Закріплення посад канцлера та квестора, які відіграють важливу роль в аналізованих університетах, є неоднорідним.

2) Закон створив широкі можливості нормативного регулювання у цьому питанні, з чого університети скористалися досить стримано.

Організаційна структура

Закон створив можливість впровадження у польських вишах нових організаційних та управлінських рішень, головним чином за рахунок виключення концепції «базових структурних

⁸ Поняття відповідає керівній посаді або управлінським функціям в українському правовому полі

підрозділів» та впровадження нових принципів оцінювання [евалюації] в окремих наукових спеціальностях, представлених в університетах, замість оцінки структурних підрозділів університетів. Проаналізовані університети ввели до своїх статутів положення, що дозволяють створювати структури, місія яких є дидактичною (наприклад, колегія навчання, школи, навчальні центри, докторські школи), науково-дослідні (науково-дослідні центри, лабораторії, спільні та міжвузівські підрозділи), науково-дидактичні (факультети, загальноуніверситетські організаційні підрозділи, кафедри, клініки, секції тощо), такі, що пов'язані з третьою місією університету (загальноуніверситетські організаційні підрозділи, підрозділи, що здійснюють підприємницьку діяльність, підрозділи, що займаються дослідженнями та розробками, експериментальні або службові організаційні підрозділи тощо). Крім того, статuti передбачають створення інших структурних одиниць (бібліотек, ІТ-центрів, підрозділів внутрішнього управління університету, таких як відділи, секції, бюро, центри спільного обслуговування, які підтримують діяльність університетів тощо).

Висновки:

- 1) У своїх статутах університети скористалися можливостями, створеними Законом, зазвичай, вказуючи вичерпний каталог внутрішніх організаційних підрозділів.
- 2) Університети, як правило, не чітко розмежовували сферу діяльності підрозділів, оскільки дидактичні, дослідницькі завдання переплітаються з реалізацією третьої місії.
- 3) У деяких випадках введені зміни є фасадними – “ми змінюємося так, щоб не змінити нічого істотного”.

Статус факультетів як організаційних підрозділів

У всіх аналізованих університетах підтримано збереження факультетів як організаційних підрозділів, як правило, без вказівки “основний”, також збережено більшість їх наукових та дидактичних функцій. Статuti деяких університетів визнають роль факультетів у межах третьої місії університету. Наприклад, в Ягеллонському університеті одним із завдань факультетів є діяльність для суспільства та економіки, Статут AGH наголошує, що одним із завдань факультетів є співпраця з соціально-економічним оточенням, включаючи трансфер знань та комерціалізацію результатів досліджень, та в Гданському технологічному університеті факультет створюється, серед іншого, для проведення промислових досліджень, розробок та досліджень, замовлених соціально-економічним середовищем. Тільки у Вроцлавському технологічному університеті факультети виконують виключно навчальну функцію. Як правило, факультети створюються навколо працівників, які представляють принаймні одну наукову дисципліну, проте особи, які представляють одну наукову дисципліну, можуть працювати на різних факультетах.

Висновки

- 1) Університети зберегли статус факультетів, який був до цього, що означає консервативний підхід університетів до можливостей, що впливають із Закону.
- 2) Навчальна й дослідницька діяльність - це основні завдання факультетів більшості аналізованих університетів.

Статус докторських шкіл

Відповідно до Закону, докторські школи замінюють аспірантури (навчання аспірантів). У кількох університетах вони визначені як форма (міждисциплінарної) підготовки (UAM, UWр), пов'язана з конкретною науковою дисципліною / факультетом, в інших університетах докторські школи є самостійними організаційними підрозділами, безпосередньо підпорядкованими ректору / проректору. Статути аналізованих університетів чітко не вказують, чи є в них одна чи кілька докторських шкіл. Організація докторських шкіл передбачає існування галузевих секцій школи (UAM) або докторських колегіумів у межах докторської школи (UWr) або науковий нагляд за організацією та навчанням в інтердисциплінарній докторській школі відповідними радами наукових дисциплін (спеціальностей) (PŁ).

Висновки

- 1) Докторські школи, як правило, організаційно пов'язані з науковими дисциплінами / галузями наук, представленими в університеті.
- 2) Статути університетів передбачають можливість створення докторських шкіл у співпраці з іншими науково-дослідними установами.

Управлінські документи [рішення]

Управлінські документи [рішення] ухвалюють Сенат (постанови) та ректор (накази). Їх сфера дії охоплює визначене законом коло завдань та є досить різнобічним, тому порівнювати їх досить важко. Ці документи свідчать про значне зміцнення повноважень ректора як одноосібного органу управління та послаблення ролі сенату як колегіального органу, що відповідає намірам законодавця.

Висновки

- 1) Положення статутів щодо управлінських рішень і документів безпосередньо впливають з норм Закону. Важко знайти в них інноваційні елементи.
- 2) На підставі аналізу статутних положень не можна визначити, наскільки посилюється повноваження ректора та послаблюється роль Сенату.

Порядок підготовки навчальних програм та участь студентів у цій діяльності

Удосконалення навчальних програм здійснюють комісії, які діють на рівні організаційних підрозділів (факультетів) за участю представників студентського самоврядування факультету, а на рівні університету – сенатськими / ректорськими комісіями з питань навчання / якості освіти, членами яких є також представники органів університетського студентського самоврядування. Студенти мають дуже сильний вплив як на форму навчальних програм, так і на методи проведення занять. Остаточне рішення у цій сфері ухвалює сенат, у кількох університетах – після надання висновку студентського самоврядування.

Висновки

- 1) Робота над навчальними програмами в аналізованих університетах регулюються подібним чином.
- 2) Студенти беруть участь у створенні навчальних програм, а студентське самоврядування висловлює свою позицію щодо них.

Загальний висновок.

Ступінь автономії закладу вищої освіти, згідно з методологією EUA

Документи EUA визначають 4 сфери автономії університету: організаційна, фінансова, кадрова та академічна. У сфері організаційної автономії у системі управління вищою освітою зроблено певний крок від унітарної до дуальної моделі, шляхом упровадження нового внутрішнього органу управління університету за участю зовнішніх експертів (членів). Однак обмежений спектр завдань і компетенції університетських рад, запроваджений на етапі законодавчої роботи в парламенті, обумовив, що університети зупинилися тут на півдорозі. Загалом ступінь організаційної автономії збільшено внаслідок посилення ролі статуту як джерела права у вищій освіті.

Щодо фінансової автономії, то зроблено вирішальний крок уперед, положення нового Закону запроваджують фінансування університетів за рахунок однієї субвенції та надання права ректорові щодо її розподілу в університеті.

У кадровій сфері (працевлаштування працівників, зарплати, підвищення) польські університети мають значну автономію з урахуванням того, що взаємозв'язок між кількістю студентів та кількістю викладачів, що відхиляється від визначеної як оптимальна, призводить до негативних наслідків щодо субвенції. Встановлено нижню межу для розміру заробітної платні, а засади обійняття вищих університетських посад врегульовано Законом, а потім перенесено до статутів університету. Закон 2018 року відкриває можливість обійняття посади професора університету для осіб без габілітації.

Академічна сфера, що охоплює прийом студентів та розробку навчальних програм, є сферою відповідальності університету, за умови дотримання встановлених законом обмежень (головною умовою прийняття студентів є результати зовнішнього незалежного оцінювання, але ЗВО самостійно визначає правила прийому, обсяг навчального навантаження визначається лише на рівні максимального; можливість здійснення навчальної діяльності, однак, залежить від оцінки якості наукових досліджень з дисципліни, з якою пов'язана спеціальність; але зберігається норма, згідно з якою розмір плати за освітні послуги не може перевищувати витрат, необхідних на відкриття навчальної спеціальності, реалізацію навчання, а також на підготовку та реалізацію стратегії університету).